

PRZEDSIĘBIORSTWO
WIELOBRANŻOWE

LOKUM s.c.

ul. Parkowa 15/4U

30-538 Kraków

tel. 12 659 19 08

e-mail: biuro@lokumsc.pl

fax. 12 659 19 08

<http://www.lokumsc.pl>

PROJEKT REGULACJI HYDRAULICZNEJ INSTALACJI C.O.

Adres budynku: **ul. Junaków 2÷8**
44-122 Gliwice

Rodzaj budynku: **Mieszkalny wielorodzinny**

Branża: **Instalacje sanitarne**

Inwestor: **Spółdzielnia Mieszkaniowa
„Żwirki i Wigury”**
ul. Żwirki i Wigury 87A
44-122 Gliwice

Projektował

mgr inż. Sylwester Babczyński

Uprawnienia nr SKL/3451/POWS/11

pieczęć i podpis

Opracował:

mgr inż. Tomasz Skotnica

pieczęć i podpis

KRAKÓW
Maj 2017 r.

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

CZĘŚĆ OPISOWA:

- Zawartość opracowania;
- Opis techniczny.

CZĘŚĆ RYSUNKOWA:

NR RYS.	TYTUŁ RYSUNKU
1	RZUT PIWNIC
2	RZUT KONDYGNACJI POWTARZALNEJ
3	ROZWINIĘCIE INSTALACJI CENTRALNEGO OGRZEWANIA – SEGMENT: A,B,D
4	ROZWINIĘCIE INSTALACJI CENTRALNEGO OGRZEWANIA – SEGMENT C

Spis treści

1.	Podstawa opracowania.....	3
2.	Przedmiot opracowania.....	3
3.	Zakres opracowania.....	3
4.	Opis budynku.....	4
5.	Obliczenia zapotrzebowania ciepła budynku.....	4
5.1.	Dane wyjściowe przyjęte do obliczeń.....	4
6.	Regulacja instalacji centralnego ogrzewania.....	4
7.	Wyniki obliczeń hydraulicznych.....	5
7.1.	Segment A:	5
7.2.	Segment B:	5
7.3.	Segment C:	5
7.4.	Segment D:	5
8.	Wytyczne realizacji.....	6
9.	Charakterystyka armatury regulacyjnej.....	6
10.	Uwagi końcowe.....	10
11.	Zestawienie materiałów.....	11
11.1.	Segment A.....	11
11.2.	Segment B.....	11
11.3.	Segment C.....	12
11.1.	Segment D.....	12

OPIS TECHNICZNY

Do projektu wykonawczego regulacji instalacji centralnego ogrzewania
budynku mieszkalnego wielorodzinnego w Gliwicach przy ul. Junaków 2÷8

1. PODSTAWA OPRACOWANIA.

- Umowa zawarta pomiędzy Spółdzielnią Mieszkaniową „Żwirki i Wigury” z siedzibą przy ul. Żwirki i Wigury 87A w Gliwicach, a Przedsiębiorstwem Wielobranżowym Lokum S.C. z siedzibą przy ul. Parkowej 15/4U w Krakowie;
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane Dz.U.2003 nr 207 poz.2016 (z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Dz. U. z 2002 nr 75 poz.690 (z późniejszymi zmianami);
- Audyt energetyczny wykonany przez P.W. Lokum S.C. z 02.2017 r. wykonany dla przedmiotowego budynku;
- Wizja lokalna w zakresie niezbędnym do wykonania opracowania;
- Dokumentacja archiwalna;

2. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.

Przedmiotem opracowania jest projekt regulacji instalacji c.o. w przedmiotowym budynku mieszkalnym wielorodzinnym, zgodnie z wytycznymi usprawnień zawartymi w Audycie Energetycznym. Usprawnienia dotyczące instalacji centralnego ogrzewania, przewiduje:

Regulacja hydrauliczna instalacji c.o. – pkt. 4 / str. 10

Zastosowanie regulacyjnych zaworów podpionowych. Po przeprowadzonych zabiegach termomodernizacyjnych należy wykonać regulację instalacji centralnego ogrzewania.

3. ZAKRES OPRACOWANIA.

Zgodnie z wytycznymi audytu energetycznego – projektuje się wymianę istniejących skośnych zaworów na podpionowe zawory regulacyjne. Zaprojektowane zawory posiadają funkcję regulacji dynamicznej. Ponadto na belkach rozdzielaczy projektuje się zawory odcinające i regulacyjne z funkcją regulacji statycznej. Po przeprowadzonej wizji lokalnej i uzyskaniu informacji od pracownika Spółdzielni, dotyczącej występowania różnego typu grzejnikowych zaworów termostatycznych oraz ich częstej awaryjności – przewiduje się również wymianę i ujednolicenie, typów tych elementów instalacji centralnego ogrzewania

Dla wykonania regulacji hydraulicznej instalacji c.o. - wykonano:

- Obliczenia strat ciepła pomieszczeń budynku – po termomodernizacji;
- Doboru podpionowych zaworów regulacyjnych oraz zaworów na rozdzielaczach;
- Doboru termostatycznych zaworów grzejnikowych;
- Obliczenia hydrauliczne z uwzględnieniem nowych elementów instalacji c.o. oraz nowych wartości zapotrzebowania ciepła;

4. OPIS BUDYNKU.

Budynek mieszkalny wielorodzinny zlokalizowany w Gliwicach przy ul. Junaków 2÷8 jest blokiem wybudowanym w 1979 r. w technologii wielkopłytywowej „W-70”. Budynek składa się z 4 segmentów oddzielonych od siebie dylatacjami. Budynek jest w całości podpiwniczony. W piwnicach znajdują się 4 węzły cieplne – zasilające indywidualnie każdy segment.

Czynnikiem grzewczym jest woda o parametrach t_z / t_p : 95 / 70 °C. Centralne ogrzewanie w budynku jest instalacją: pompową, dwururową z rozdziałem dolnym.

Elementami grzejnymi w budynku są:

- Grzejniki żeliwne członowe typu T-1
- Grzejniki stalowe z rur ożebrowanych GŻ;

Instalacja centralnego ogrzewania wyposażona jest w zawory termostaticzne różnych typów i producentów, pod pionami znajdują się zawory skośne odcinające.

5. OBLICZENIA ZAPOTRZEBOWANIA CIEPŁA BUDYNKU.

W oparciu o dokumentację archiwalną oraz Audyt Energetyczny wykonano obliczenia bilansu cieplnego pomieszczeń budynku.

5.1. DANE WYJŚCIOWE PRZYJĘTE DO OBLICZEŃ.

- Audyt energetyczny;
- Dokumentacja archiwalna;

6. REGULACJA INSTALACJI CENTRALNEGO OGRZEWANIA.

W wyniku przeprowadzonych obliczeń oraz na podstawie dokumentacji archiwalnej sporządzono:

- Rzut piwnic z przebiegiem poziomów instalacji centralnego ogrzewania;
- Rzut kondygnacji powtarzalnej;
- Obliczenia hydrauliczne instalacji centralnego ogrzewania;
- Rozwinięcia instalacji centralnego ogrzewania wraz z doбором i nastawami nowych elementów instalacji.

7. WYNIKI OBLICZEŃ HYDRAULICZNYCH.

7.1. SEGMENT A:

$T_z, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	95.00
$T_{prz}, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	70.00
Rodz. czynnika:	Woda
Opór hydrauliczny instalacji... $dP_c, [\text{Pa}]$:	24547
Całkowity strumień wody w instalacji..... $G_c, [\text{kg/s}]$:	1.55
Całkowita pojemność instalacji..... $V_c, [\text{l}]$:	2658
Obliczeniowa moc cieplna instalacji..... $Q_o, [\text{W}]$:	162990

7.2. SEGMENT B:

$T_z, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	95.00
$T_{prz}, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	70.00
Rodz. czynnika:	Woda
Opór hydrauliczny instalacji... $dP_c, [\text{Pa}]$:	24547
Całkowity strumień wody w instalacji..... $G_c, [\text{kg/s}]$:	1.55
Całkowita pojemność instalacji..... $V_c, [\text{l}]$:	2658
Obliczeniowa moc cieplna instalacji..... $Q_o, [\text{W}]$:	162990

7.3. SEGMENT C:

$T_z, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	95.00
$T_{prz}, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	70.00
Rodz. czynnika:	Woda
Opór hydrauliczny instalacji... $dP_c, [\text{Pa}]$:	24536
Całkowity strumień wody w instalacji..... $G_c, [\text{kg/s}]$:	1.56
Całkowita pojemność instalacji..... $V_c, [\text{l}]$:	2680
Obliczeniowa moc cieplna instalacji..... $Q_o, [\text{W}]$:	163340

7.4. SEGMENT D:

$T_z, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	95.00
$T_{prz}, [^{\circ}\text{C}]$ .....:	70.00
Rodz. czynnika:	Woda
Opór hydrauliczny instalacji... $dP_c, [\text{Pa}]$:	24547
Całkowity strumień wody w instalacji..... $G_c, [\text{kg/s}]$:	1.55
Całkowita pojemność instalacji..... $V_c, [\text{l}]$:	2658
Obliczeniowa moc cieplna instalacji..... $Q_o, [\text{W}]$:	162990

8. WYTYCZNE REALIZACJI.

Prace modernizacyjne zaprojektowano w zakresie:

- wymiany termostatycznych zaworów grzejnikowych;
- wymiany zaworów podpionowych na zawory regulacji dynamicznej;
- wymiany zaworów regulacyjnych na rozdzielaczach instalacji c.o.;
- regulacji instalacji c.o.;

Prace wykonać w następującej kolejności:

- płukanie instalacji c.o.
- spuszczenie wody z instalacji;
- demontaż istniejących zaworów termostatycznych;
- demontaż istniejących zaworów podpionowych;
- demontaż istniejącej armatury regulacyjnej na rozdzielaczach instalacji c.o.;
- montaż zaworów termostatycznych;
- montaż armatury podpionowej – zawory montować przy zastosowaniu śrubunków;
- montaż armatury regulacyjnej na rozdzielaczach instalacji c.o.;
- uzupełnienie braków izolacji przewodów c.o..
- napełnienie wodą instalacji c.o. oraz wykonanie próby szczelności na zimno;
- przeprowadzenie próby szczelności na gorąco z wykonaniem regulacji oraz inwentaryzacji instalacji c.o..

9. CHARAKTERYSTYKA ARMATURY REGULACYJNEJ.

Zaprojektowano regulację ilościową realizowaną poprzez:

- regulatory różnicy ciśnień wraz z zaworami współpracującym do regulacji dynamicznej - podpionowe układy regulacyjne;
- ręczne zawory regulacyjne do regulacji statycznej - na rozdzielaczach;

Ponad to ze względu na zły stan techniczny oraz zróżnicowanie typów zaworów grzejnikowych występujących na obiekcie, w projekcie przewidziano również wymianę grzejnikowych zaworów termostatycznych;

Regulacja jakościowa realizowana jest poprzez automatykę pogodową węzła cieplnego zgodnie z krzywą grzewczą dla okresu grzewczego.

Zaprojektowano podpionowe regulatory różnicy ciśnienia o następującej charakterystyce:

- Zawór powinien utrzymywać stałe ciśnienie różnicowe w obiegu (pion/odgałęzienie) dzięki wbudowanej membranie;
- Zawór powinien mieć zmienną nastawę ciśnienia różnicowego (Δp);
- Dokładność nastawy powinna wynosić $\pm 10\%$ wartości nastawy ciśnienia różnicowego, potwierdzone przez niezależną jednostkę akredytującą;
- Minimalny wymagany spadek ciśnienia na zaworze nie powinien być wyższy niż 10kPa, niezależnie od nastawy Δp ;
- Zawór powinien mieć uszczelnienie metal/metal (grzybek zaworu i gniazdo) aby zapewnić optymalną wydajność regulacji ciśnienia różnicowego przy małych przepływach;
- Nastawa ciśnienia różnicowego powinna być liniowa w całym zakresie nastaw i powinna być widoczna na skali. Nastawa powinna być wykonywana bez użycia dodatkowych narzędzi oraz powinna być możliwa blokada nastawy w celu zabezpieczenia przed ingerencją osób nieupoważnionych;
- Powinna być możliwość zmiany zakresu nastaw ciśnienia różnicowego poprzez wymianę sprężyny regulacyjnej w średnicach DN15-50 na pracującej instalacji pod ciśnieniem;
- Zawór powinien zapewniać zakres regulacji ciśnienia różnicowego Δp dopasowany do aplikacji w celu zapewnienia optymalnej wydajności systemu (tak jak zakres nastaw 5-25 kPa dla systemów ogrzewania grzejnikowego);
- Przepustowość zaworu w stosunku do wielkości zaworu powinna obejmować zakres przepływu zgodny ze standardem VDI 2073 (prędkość wody poniżej 0.8 m/s);
- Zawór powinien posiadać funkcję odcięcia przepływu niezależną od nastawy. Odcięcie przepływu powinno być możliwe za pomocą ręki bez użycia dodatkowych narzędzi;
- Funkcja odwodnienia instalacji dla średnic DN15-50;
- Zawór powinien mieć możliwość demontażu pokrętła w celu zmniejszenia wysokości zaworu na czas montażu;
- Zawór powinien być dostarczony z rurką impulsową. Wewnętrzna średnica rurki nie powinna być większa niż 1.2 mm w celu zapewnienia optymalnej wydajności systemu;
- Zawór powinien mieć możliwość zastosowania rurki impulsowej z tworzywa sztucznego;
- Zawór powinien mieć możliwość tymczasowego zablokowania w pozycji otwartej w celu płukania instalacji poprzez zastosowanie akcesorium do płukania;
- Zawór DN15-50 powinien być dostarczony z izolacją termiczną do temperatury max. 120 °C.

Charakterystyka produktu:

- o Klasa ciśnienia: PN 16
- o Zakres temperatur: 0 ... +120°C
- o Rozmiar zaworu: DN 15-50
- o Rodzaj połączenia: Gwint wewnętrzny ISO 7/1 (DN 15-50) oraz gwint zewnętrzny ISO 228/1 (DN 15-50)
- o Zakres nastaw Δp : 5-25 kPa, 20-60 kPa
- o Max Δp : 1.5 bar
- o Montaż: na rurociągu powrotnym połączony poprzez rurkę impulsową do rurociągu zasilającego

Do współpracy z regulatorami różnicy ciśnień zaprojektowano połączone rurką impulsową zawory odcinające o następującej charakterystyce:

- o Zawór powinien być przystosowany do współpracy z automatycznym zaworem równoważącym i powinien posiadać otwór do podłączenia rurki impulsowej;
- o Zawór odcinający, funkcja odcięcia za pomocą pokrętła;
- o Zawór pracujący poza pętlą regulowaną;
- o Zawór powinien posiadać zaślepienie gniazda złączy pomiarowych z możliwością montażu złączy w razie potrzeby;
- o Przepustowość zaworu w stosunku do wielkości zaworu powinna obejmować zakres przepływu zgodny ze standardem VDI 2073 (prędkość wody poniżej 0.8 m/s);
- o Zawór powinien mieć możliwość zaślepienia otworu do podłączenia rurki impulsowej za pomocą dodatkowego akcesorium. Zawór z zaślepieniem otworem do podłączenia rurki impulsowej może pełnić funkcję zaworu odcinającego;
- o Zawór DN15-40 powinien być dostarczony z izolacją termiczną do temperatury max. 80 °C;

Charakterystyka produktu:

- o Klasa ciśnienia: PN 16
- o Zakres temperatur: -20 ... +120°C
- o Rozmiar zaworu: DN 15-50
- o Rodzaj połączenia: Gwint wewnętrzny ISO 7/1 (DN 15-40) oraz gwint zewnętrzny ISO 228/1 (DN 15-50)
- o Max Δp : 1.5 bar
- o Montaż: na rurociągu zasilającym połączony poprzez rurkę impulsową z automatycznym zaworem równoważącym regulatorem ciśnienia różnicowego zamontowanym na rurociągu powrotnym;

Na rozdzielaczach instalacji c.o. zaprojektowano ręczne zawory z nastawą wstępną do równoważenia instalacji o następującej charakterystyce:

- o Funkcja odcięcia – znacznik położenia – niezależna od nastawy;
- o Nastawa widoczna z każdej strony;
- o Możliwość blokowania głowicy za pomocą opaski zaciskowej, w celu zabezpieczenia przed zmianą nastawy przez osoby niepowołane;
- o Możliwość demontażu głowicy na czas montażu zaworu;
- o Korpus obracający się o 360° (umożliwiający wygodne dokonywanie pomiarów i spuszczenie cieczy);
- o Możliwość odwodnienia i napełnienia instalacji po obu stronach zaworu;
- o Konstrukcja gwarantująca poprawną pracę w przypadku kierunku przepływu medium niezgodnego z zalecanym;
- o Samouszczelniające, równoległe złączki pomiarowe;
- o Klasa A przecieku zgodnie z ISO 5208;
- o Klasa ciśnienia PN 20;
- o DN 15-50 Rodzaj połączenia: Gwint wewnętrzny ISO 7/1;
- o DN 15-20 Rodzaj połączenia: Gwint zewnętrzny ISO 228/1;
- o Zakres temperatur: -20 °C - 120 °C;
- o Maks. Δp : 2.5 bar
- o Korpus zaworu wykonany z DZR;
- o Kula wykonana z mosiądzu chromowanego;
- o O-ringi wykonane z EPDM;

Charakterystyka grzejnikowych zaworów termostatycznych:

Zastosować zawory z wbudowanym układem ustawiania maksymalnego przepływu wody w zakresie: $kv = 0,16-1,00 \text{ m}^3/\text{h}$).

- Maksymalna temperatura wody: 120°C;
- Maksymalne ciśnienie robocze: 10 bar;
- Ciśnienie próbne: 16 bar;
- Maksymalne ciśnienie różnicowe: 0,6 bar;

W skład zaworu wchodzi następujące główne elementy:

- korpus ze złączami gwintowanymi;
- wewnętrzna część zaworu z pierścieniem nastawczym;
- wkładka zaworowa (przesłona ustawienia wstępnego);
- złącze pierścieniowe typu "snap" do montażu głowicy termostatycznej;

Materiały stykające się z wodą:

- Korpus zaworu i inne części metalowe - mosiądz MS58;
- Przesłona ustawienia wstępnego – PPS;
- Pierścień uszczelniający typu O-ring – EPDM;
- Grzybek zaworu – NBR;
- Popychacz w uszczelce dławicy - stal chromowa.

10. UWAGI KOŃCOWE.

- Regulację prowadzić zgodnie z niniejszą dokumentacją oraz wytycznymi producenta zaworów termostatycznych i warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych - część II "INSTALACJE SANITARNE I PRZEMYSŁOWE" - wydanie II;

11. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW.

11.1. SEGMENT A.

Lp.	Element	Producent Dystrybutor	Nr kat./Typ	Jedn. miary	Ilość
1	Regulator różnicy ciśnienia, gwint zewnętrzny, utrzymujący stałą różnicę ciśnienia w zakresie $\Delta p = 5 \dots 25$ kPa. Montowany na powrocie. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN15 DN20	szt.	17 2
2	Zawór odcinający gwint wewnętrzny, z możliwością podłączenia rurki impulsowej dającej sygnał ciśnienia dla regulatora różnicy ciśnienia. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 20 DN 25	szt.	15 4
3	Ręczny zawór równoważący z płynną nastawą wstępną. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 40 DN 50	szt.	1 1
4	Zawór kulowy odcinający prosty		DN 50 DN 65	skzt.	1 1
5	Zawór termostatyczny z nastawą wstępną wraz z głowicą termostatyczną (dla klatek schodowych i pomieszczeń wspólnych – głowica w wersji wzmocnionej). Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN10 DN15 DN20	kpl.	186 2 8

11.2. SEGMENT B.

Lp.	Element	Producent Dystrybutor	Nr kat./Typ	Jedn. miary	Ilość
1	Regulator różnicy ciśnienia, gwint zewnętrzny, utrzymujący stałą różnicę ciśnienia w zakresie $\Delta p = 5 \dots 25$ kPa. Montowany na powrocie. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN15 DN20	szt.	17 2
2	Zawór odcinający gwint wewnętrzny, z możliwością podłączenia rurki impulsowej dającej sygnał ciśnienia dla regulatora różnicy ciśnienia. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 20 DN 25	szt.	15 4
3	Ręczny zawór równoważący z płynną nastawą wstępną. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 40 DN 50	szt.	1 1
4	Zawór kulowy odcinający prosty		DN 50 DN 65	skzt.	1 1
5	Zawór termostatyczny z nastawą wstępną wraz z głowicą termostatyczną (dla klatek schodowych i pomieszczeń wspólnych – głowica w wersji wzmocnionej). Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN10 DN15 DN20	kpl.	186 2 8

11.3. SEGMENT C.

Lp.	Element	Producent Dystrybutor	Nr kat./Typ	Jedn. miary	Ilość
1	Regulator różnicy ciśnienia, gwint zewnętrzny, utrzymujący stałą różnicę ciśnienia w zakresie $\Delta p = 5 \dots 25$ kPa. Montowany na powrocie. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN15 DN20	szt.	17 2
2	Zawór odcinający gwint wewnętrzny, z możliwością podłączenia rurki impulsowej dającej sygnał ciśnienia dla regulatora różnicy ciśnienia. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 20 DN 25	szt.	13 6
3	Ręczny zawór równoważący z płynną nastawą wstępną. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 40 DN 50	szt.	1 1
4	Zawór kulowy odcinający prosty		DN 50 DN 65	szt.	1 1
5	Zawór termostatyczny z nastawą wstępną wraz z głowicą termostatyczną (dla klatek schodowych i pomieszczeń wspólnych – głowica w wersji wzmocnionej). Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN10 DN15 DN20	kpl.	187 4 6

11.1. SEGMENT D.

Lp.	Element	Producent Dystrybutor	Nr kat./Typ	Jedn. miary	Ilość
1	Regulator różnicy ciśnienia, gwint zewnętrzny, utrzymujący stałą różnicę ciśnienia w zakresie $\Delta p = 5 \dots 25$ kPa. Montowany na powrocie. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN15 DN20	szt.	17 2
2	Zawór odcinający gwint wewnętrzny, z możliwością podłączenia rurki impulsowej dającej sygnał ciśnienia dla regulatora różnicy ciśnienia. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 20 DN 25	szt.	15 4
3	Ręczny zawór równoważący z płynną nastawą wstępną. Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN 40 DN 50	szt.	1 1
4	Zawór kulowy odcinający prosty		DN 50 DN 65	szt.	1 1
5	Zawór termostatyczny z nastawą wstępną wraz z głowicą termostatyczną (dla klatek schodowych i pomieszczeń wspólnych – głowica w wersji wzmocnionej). Charakterystyka wg. części opisowej.	-	DN10 DN15 DN20	kpl.	186 2 8